

ลิขสิทธิ์ : สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
ปี : 2559
ชื่อเรื่อง : การริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดกับความเป็นธรรมและมนุษยธรรม
เมือง : กรุงเทพฯ
ภาษา : ไทย
สถานที่พิมพ์ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักวิจัย : รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์
บทคัดย่อ :

โครงการศึกษาเรื่อง “การริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดกับความเป็นธรรมและมนุษยธรรม (Fairness and Humanity of Assets Forfeiture in Drug Cases)” มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาแนวคิด ที่มาของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เพื่อศึกษาว่าการริบทรัพย์สินตามมาตรา 27 แห่ง พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เมื่อเป็นทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 285 ศาลสามารถริบได้หรือไม่ และริบได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งเพื่อเสนอแนะทางการริบทรัพย์สินตามมาตรา 27 แห่ง พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรมและมนุษยธรรม โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่า จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน สามารถกล่าวได้ว่าในการริบทรัพย์สินนั้นทรัพย์สินที่จะต้องถูกริบนั้นมี 4 ประเภท ได้แก่ 1) สิ่งต้องห้าม สินค้าต้องห้าม (ของเถื่อน) 2) ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งหมายถึง ประโยชน์ รายได้ ทรัพย์สินทั้งหลายที่เกิดจากการประกอบการผิดกฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม 3) ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบอาชญากรรม และ 4) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับองค์กรหรือบริษัทของผู้กระทำผิด โดยในการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในปัจจุบันนั้นมีการใช้กันอยู่ 3 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง 2) การริบทรัพย์สินทางอาญา และ 3) มาตรการริบทรัพย์สินทางบริหาร เป็นกระบวนการทางแพ่งผสมกับกระบวนการทางการปกครองหรือบริหาร

ข้อเสนอแนะจากการศึกษามีดังนี้

เชิงนโยบายและกฎหมาย 1. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยให้มีการจำกัดขอบเขต เช่น คำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” 2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาที่เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงหรือผู้มีส่วนได้เสียที่สามารถร้องขอคืนทรัพย์สิน ในมาตรา 30 3. ควรปรับปรุงกฎหมายเพิ่มระดับมาตรฐานของภาระการพิสูจน์และหน้าที่นำสืบของโจทก์หรือพนักงานอัยการ 4. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยการจำกัดอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการยึดอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกรณีตาม ปวิพ.มาตรา 285 และมาตรา 286 (เรื่องทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี)

เชิงการบริหารจัดการ 5. หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายตาม พรบ.มาตรการปราบปรามฯ ควรกำหนดแผนงานเชิงบริหารจัดการ โดยมองสิทธิและความเป็นธรรมของประชาชนเป็นตัวตั้ง 6. ในกรณีที่เป็นที่ทราบอย่างแน่ชัดว่าทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบนั้นเป็นของบุคคลภายนอกซึ่งไม่มีโอกาสทราบว่าจะมีการกระทำความผิด พนักงานอัยการไม่ควรยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าว 7. พนักงานเจ้าหน้าที่ควรที่จะปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการประกาศแจ้งการริบทรัพย์สินในหนังสือพิมพ์รายวันที่จำหน่ายในท้องถิ่น 8. ควรขยายระยะเวลาการขอคืนทรัพย์สินและแจ้งประกาศในสื่อที่หลากหลายให้หายททราบ กรณีผู้ต้องหา จำเลยตายระหว่างดำเนินคดี

เชิงการปฏิบัติงาน 9. ควรมุ่งเน้นการฝึกอบรมเสริมสร้างความตระหนักให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าใจถึงความสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล มีจริยธรรมของการทำงาน 10. ควรวางระเบียบหรือข้อกำหนด

กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการส่งมอบทรัพย์สินที่ยึดมาได้แก่พนักงานสอบสวน/พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

11. ควรพัฒนาเครื่องมือด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการตรวจสอบทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
12. ควรมีการจำแนกผู้ค้าในคดียาเสพติด เป็นรายเล็กและรายใหญ่ มีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการยึดอายัดทรัพย์สิน

Copyright : Office of the Permanent Secretary ,Ministry of Justice
Year : 2016
Title : Fairness and Humanity of Assets Forfeiture in Drug Cases
City : Bangkok
Language : Thai
Publisher : Thammasat University Research and Consultancy Institute
Researcher : Associate Professor Sakchai Lertpanichpun
Abstract :

A Study on "Fairness and Humanity of Assets Forfeiture(Confiscation) in Drug Cases" has 3 main purposes. First, to study the concept of the measure for the suppression of offenders in an offense relating to narcotics Act, B.E. 2534. Second, to determine whether section 27 of the Act include the property that is not in the condition of execution (exempt from executions) under the Code of Civil Procedure Section 285, the court can forfeit (or confiscate) it or not. And, Third, to propose guidelines in accordance with the confiscation in Section 27 of the Act, which base on the principle of fairness and humane. Research method is Qualitative Research.

The results showed that, from the concept of the theory of forfeiture and confiscation. It can be said that in the forfeiture or confiscation. There are four types of property that must be forfeiture or confiscated: 1) prohibited goods (illegal goods); 2) property obtained from criminal offenses, which means the benefits, income, assets generated by illegal enterprises directly and indirectly; 3) property used in the commission of the crime, and 4) property related to the organization or company of the offender. At present, in the forfeiture or confiscation of property of the offender, there are three main measures: 1) civil measure; 2) criminal measure; and 3) administrative measure.

The recommendations from the study are as follows.

In aspect of Policy and Law: 1. The Measure for the Suppression of Offenders in an Offense relating to Narcotics B.E. 2534 Act, should be amended to limit the scope of some terms such as "assets related to the offense on drugs" 2. The Act should be amended the time period for property owners or real stakeholders who request the return of assets (section 30) 3. The Act should be revised to increase the standard of burden of proof as the duty of prosecutor. 4. The Act should be limiting the power of the authorities to seize the assets of criminals on drug cases, according to the Civil Procedure Law, Section 285 and Section 286 (a property that is not in the condition of execution)

In aspect of Management: 5. Law enforcement agencies under the Act should set a management plan focusing on civil rights. 6. In case of the property requested by the prosecutor for confiscating, if the third party (owner) does not have any knowledge of the offense. The prosecutor should not file a petition for the court to order the confiscation of the property. 7. The authorities should abide by the law on the declaration of property confiscation in local newspapers. 8. Time expansion should be provided to the accused or

defendant's heirs who request the return of assets in case of the accused or the defendant dies during prosecution or trial.

In aspect of Operation: 9. The related law enforcement agencies should focus on training, strengthen awareness, educate their staffs regarding the importance of property rights of individuals. 10. Timing framework, clear rules and regulations for the delivery of the property to the investigating officer / related competent authority should be set up. 11. The technology tools used to monitor and investigate the property should be developed more effectively. 12. Drug traffickers should be classified in narcotics cases, such as they are small or large drug dealers. Moreover, check and balance on the power of the authorities must be concerned.